

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošilja-
njem na dom
za celo leto 3 gld. — kr.
„ pol leta 1 „ 60 „
„ četrt leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravništvu v škofijsk.
poslopju (Bischofhof).
Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopisi
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo. —

Za oznanila se pla-
čuje od navadne vrsti-
ce, če se natisne en-
krat 8 kr., dvakrat 12
kr., trikrat 16 kr.

Kaj mislita in kako sodita državna poslanca g. Pfeifer in g. dr. Vošnjak o ces. kralj. glavarstvih.

(Po stenografičnih zapisnikih).

III. Kakor g. Pfeifer, tako se je tudi g. dr. Vošnjak v državnem zboru močno pritožil zoper sedanjo upravo, posebno pa zoper postopanje ces. kralj. glavarstev. Rekel je: „... znani minister Beust, oče nesrečnega dualizma, je izustil za Avstrijo zelo nevaren izrek: Treba je Slovane pritisniti na steno. Takrat se je med narodi pričelo hujskanje, ki je glavni vir slabosti, razdevanja in onemoglosti Avstrije. Ker se namreč 16 milijonov avstrijskih Slovanov ne da z peresom spraviti iz sveta, treba je bilo izmisliti dualizem, t. j. avstrijsko cesarstvo razklati na dvoje, eden del izročiti gospodstvu nemške ustavoverne stranke, drugi del pa prepustiti Magjarom in tako Slovane povsod spraviti v manjšino ter celemu svetu pokazati, da so v Avstriji le ustavoverski Nemci in šopirajoči se Magjari tisti ljudje, z katerimi je v političnih zadevah treba računati. Konečni uspeh tega početja je že dovolj žalosten: popolna zmešnjava v notranjih, občutna slabost v zunanjih zadevah. Finančni minister nam je sicer resnil, kako bo kmalu zopet bolje postalo. Da ni postalo bolje, ampak da prihaja vedno huje, to čutimo vsi. Prav za prav pa tudi bolje postati ne more, vsaj po novih volitvah ne, če se bode še za naprej tako volilo, kakor dosedaj, namreč po volilnih redih, ki kmetskemu ljudstvu, t. j. ogromnej večini vsega prebivalstva, krajšajo volilne pravice in število poslancev, potem pod pritiskom uradnikov in uplivanjem vladinih kandidatov na volilce. Sedaj prava volja volilcev skoro ne more več na dan. Vladino pritiskanje na volitve se silno močno in včasih prav nesramno šopiri v slovanskih in slovansko-nemških deželah, to pa pri vseh volitvah: za srenjske in okrajne zastope, za deželni in državni zbor. Posebno hudih skušenj smo v tej reči doživeli na Kranjskem. Tukaj je vsled vladinega pritiskanja edenajsti del prebivalcev, t. j. pešiča nemških

Kočevarjev in nemčurjev, pridobil večino v dežel-
nem zboru kranjskem. Na Dolenjskem se je vršilo
najnesramniše kupovanje glasov za vladinega kan-
didata. Poznej na prizadetje nekterih poštenih vo-
licev pričeta sodnijska preiskava je hude reči spravi-
la na dan. Na enkrat se pa preiskava vsled
ukaza c. k. višje sodnije vstavi, ker bi ovače vladini
kandidat preveč bil osramoten. Ker pa vkljub
vsestranskemu pritisku vladini kandidati od Slo-
vencev vendar niso bili izvoljeni, začeli so se ces.
kralj. okrajni glavarji ljudem ponujati za kandi-
date. Pri zadnjih volitvah za deželni zbor kranjski
je kandidiralo 5 glavarjev, 2 sta bila res izvoljena,
3 so pa propali. Glavarja izvolili so nemški Ko-
čevarji in pa veliki posestniki, kmetske ljudstvo
jih je vse zavrglo, kar dovolj označuje politično
zrelost in samostojnost dotičnih volilcev!

Lepi zgled na Kranjskem je vplival tudi na
Štajersko, kjer se je za ravno kar ustavljene vo-
litve za deželni zbor v kmetskem volilnem okraju
mariborskem imenoval za kandidata zraven Seidla
tudi tamošnji ces. kralj. okrajni glavar Seeder, in
mogoče je, da bodo še drugi glavarji za njim po-
tegnili. No, okrajni glavar v lastnem okraju res
lahko kandidira in ima mnogo upanja za se. Kajti
občinski predstojniki so vsled marsikaterih služ-
benih opravkov z njim v vedni dotiki in od njega
v marsičem odvisni. Dalje vsled čudne sestave okraj-
nih šolskih svetov je okrajni glavar načelnik vsem
okrajnim šolskim svetom svojega političnega okraja.
(Sl. Gosp. so dobro znani učitelji, ki so za g. Seederja
agitirali. Uredn.) Njegovi uradniki vodijo volitev
volilnih mož, glavar sam pa vodi kot politični ko-
misar volitev samo ter imenuje del volilne komi-
sije. Se li da posel nepristranskega političnega
komisarja pri volitvi strinjati z poslom kandidata?
Ali ni to pripravno vsaj sum in nezaupanje vzbujati
pri njemu nasprotnih volilcev? Gospoda moja
pri vseh politično zrelih narodih velja, da se po-
sel ljudskega zastopnika ne strinja z poslom po-
litičnega uradnika. Zato pa trdim, da, če so za-
stopništva, ki bi imela biti izraz prave in proste
volje ljudske, sestavljena na taki podlagi, da ko-

mandirani preglasujejo število prosto izvoljenih, se nikakor ni čuditi, ako se narodov polastuje neka silna nevolja in opravičeno je obupavanje, da bo res kedaj bolje. [Res je, dobro, dobro].

Gospodarske stvari.

Sočivne vrtno grede z gnojem, mahom itd. pokrivati je koristno.

M. Skušeni vrtnarji, kakoršni so posebno na Francoskem, pokrivajo obdelane in obsejane vrtno grede, predno si rastline, ki na njih rastejo, same sebi dosti sence ne delajo, z gnojno plastjo pokrivajo, ki je $1\frac{1}{2}$ — $1\frac{3}{4}$ palca debela. Namesto gnoja se lahko tudi vzame stelja, rezanje, staro čreslo, mah in druge podobne snovi. Tako pokrivanje ima za lahko in težko zemljo razne in velike koristi. Prst v gredi pokrita od take plasti delj časa vlažna ostane, prihrani se tedaj mnogo težavnega in mudnega polivanja. Zemlja, zlasti težka, se varuje strdenja, ne nareja se po vrhu skorja, ki se pozneje na široko razpoka in tako rastlinam kvar dela. Tudi ostane delj časa prst rahla in je ni treba tako pogosto okopavati. Gnojna plast ali ktere koli snovi varuje zemljo in posebno korenine vročih solnčnih žarkov, da ne morejo tako brž in silno škodovati. Tudi plevel pod tako plastjo ne more tako hitro rasti, prihrani se toraj trudno in mudno pletje. Zemlja z tako odejo zavarovana je zmerno vlažna, zmerno pregreta in vzrahljana in pride rastlina tudi kmalo do prave godnosti. Tako pokrivanje z gnojno plastjo semenskih, presajavnih in požlahtnivnih gred v drevesnicah je posebno priporočanja vredno. Tudi pri novo presajenih sadnih drevesih je zelo koristno. Francoski vrtnarji začno vrtno grede, na katerih sočivje v vrstah posajeno, in le na takih se da ta način pokrivanja popolnoma izpeljati, konec maja ali začetek junija pokrivati, ko je zimska vlaga že skoraj izpuhtela. Gnojna odeja se pa odpravi brž ko so sočivne rastline dosti močne in nekaj časa, predno se greda okoplje. Gnojne plasti pa ni treba iz grede proč spraviti, ampak se more tudi v gredo podkopati. Samo po sebi pa se razumi, da je to delo v vročih poletnih mesecih posebno po dolgo in težko pričakovanem močnem dežju ali pa po močnem poškropljenju posebno dobro in izdatno.

Naša domača kokoš.

M. Cena jaje in pišet od leta do leta bolj raste. Domača naša kokoš zasluži toraj našo posebno skrb in pozornost. Od narave je kokoš navadno le bolj za toplejše kraje vstvarjena. Vendar pa se je skoraj čez celo zemljo razširila. Kdor pa hoče pravo korist od nje imeti, ji mora tudi skrbno streči. Strežba kokoši pa obstoji v rednem krmljenju, kar se mora z kuhanim krompirjem, ovsem, ajdo itd. zgoditi. Kokoši domači je vendar

le malo pokladane krme potrebno. Ona se redi najbolj po dvorišču, vrtu in polju od črvov, raznega mrčesja, in trave, kakor se takih reči okoli hiše dosti nahaja. Treba pa je ji za dobro in čisto pitno vodo skrbeti. Smrdeča voda, kakor se sem ter tje po dvorišču steka, ji škoduje. Po taki slabi pijači prenehajo dostikrat nesti. Brž ko se pokaže, da hoče koklja valiti, naj se ji podložijo jajca, vendar ne preveč. Kar jih je čez deset, to je odveč, ker jih koklja ne more enakomerno pregrevali. Dokler koklja vali, se ji mora pa tudi marljivo krme in pijače podajati, da jej ni treba za delj časa z gnezda iti in jajca zapustiti, da se razhlade, kar bi vse valjenje tako rekoč v nevarnost spravilo. Brž ko se piške izvalijo, se jim mora, posebno ob hladnejšem vremenu za topel kraj skrbeti, v katerem se morejo vzdržavati. Koklja z malo družinico se sme o lepem in toplem vremenu ven na dvorišče spuščati. Za hrano jim služi najbolj pšeno, sredica belega kruha, drobnost zrezana jajca itd. Posebno za frišno pitno vodo se jim mora skrbeti. Jesti v prvem času jim pomaga koklja sama. Za kokljo naj se izbere vselej močna in pogumna kokoš, da more mladiče braniti proti mačkam in drugim znanim sovražnikom mladih pišek in da gleda, da so mlade živalice vedno zbrane, ker se sicer rade razkropé tako, da jih je pozneje težko najti. Piške v roke jemati ali pa pustiti, da se otroci z njimi igrajo, ni dobro. Vse to mlade živalice v rasti le zadržuje. Po zimi je domača kokoš kolikor mogoče na toplem imeti zlasti ob hujšem mrazu, ker v kljub močnemu in gorkemu perju, le predostikrat mraza zbolí in pogine. Kurji hlev mora kolikor mogoče proti prepuhu zavarovan in če le mogoče proti solncu obrnjen biti. Kdor tako za svoje kokoši skrbi, ta jih bode imel zdrave in obilno dobička od njih.

Nevarnost pred hrošči. Leto 1878. je hroščeno leto, in se nam je bati, da požrešni hrošči storé mnogo škode tako, kakor pred 3 leti. Kajti letos se jih bode zopet neizmerno veliko prikazalo tam, kder se l. 1875. niso marljivo pokončavali in poznej jihove ličinke, katerim sploh pravimo: ogrei, uničevale. Iz jajčič, katere so l. 1875. hrošči nalegli, izlezli so ogrei, ki bodo letos kot kebri t. j. popolni hrošči prikazali se na den. Škoda, katero ogrei delajo, je mnoge večji od one, koju hrošči pouzročujejo z tem, da drevesom požro potrebno perje in listje. Toda ogreem samim je težko priti do živega in je torej še najboljši pomoček zoper nje, če hrošče marljivo lovimo in pokončavamo. To se najleži godi po jutrih tako, da se iz dreves in vej hrošči stresejo, poberó in z vrelo vodo poparijo in tako pomorijo. Poparjeni hrošči se lahko porabijo za kompost ali se perutnini ali svinjam kot hrana položijo. Po jutrih so hrošči zavolj hladne sape nekoliko otrpnjeni in se torej v ranih urah najleži dajo iz dreves potresti in pobrati. Kakor pa drugod, tako tudi tu zdajo največ združene

moči. Vsi posestniki ene okolice ali srenje morajo se poprijeti pokončavanja hroščev in zoper lenobne mudneže ali hudobne kujavce zamore skrben in čvrst predstojnik postopati z kaznimi v denarjih. To pravico jim daje štajerska deželna postava od 10. dec. 1868. na kar „Slov. Gosp.“ svoje čestite bralce pozorne stori ravno sedaj, ko se nam nevarnost pred hrošči bliža. Čemu so postave, če pa v potrebi nihče na nje ne zmislji, nihče ne mara? Najboljše postave so zapstoj, če ostajajo samo na papirju, djanski se pa nikoli ne rabijo. Nekateri srenje so pokončavanje hroščev tudi tako pospeševali, da so iz srenjskih dohodkov nekaj denarjev za premije odložili. Vsak, ki je županu prinesel, na primer mecen hroščev, je dobil nekaj plačila v denarjih. Že z nekoliko goldinarji se je tako odvrnila velika škoda in na Tirolskem so na ta način hrošče skoro popolnem iztrebili. Hrana ali piča iz poparjenih, posušenih in zmletih ali stolčenih hroščev je močna, ker ima po 64% gnjilčevih in po 7% maščobnih tvarin. Taka hrana je izvrstna zamet za svinje, vendar preveč se nje ne sme na enkrat vzeti. Isto velja tudi, če se kokošim in racam hrošči dajejo.

Vina iz Slovenskih goric so zavolj svoje ugodne razmere gledé kisline in alkohola jako čislana namizna vina. Posebno za prijetno mešanje z slatino in mineralnimi vodami iz Radinja, Johannisbrunna itd. so jako pripravna in od krčmarjev pa tudi zasebnikov iskana, in vselej dobrih kupcev dobivljajo. To pa tudi zaslužijo, posebno ona iz mariborskih, emurečkih in radgonskih krajev, se vé, če so prav narurna vina ter ne po novošegnem slaboglasnem popravljanju popačena. Pred leti tega pri nas nihče ni delal. Pošteni vinogradar je mošt, kakoršnega je iz grozdja dobil, tudi pustil in če je pravilno pretakal v snažnih sodih, priredil pravo slovenje-goriško vino, ki je bilo njemu in celemu kraju na čast in korist, ker se je lahko prodalo. Žali Bog, da temu ni več vseskozi tako! Priteplo se je k nam mnogo tujcev, ki vina nakupijo, kolikor le mogoče, ga potem v svojih kletih mešajo, popravljajo, da zadobi celó drug okus, drugo razmero kisline in alkohola, včasih tudi drugo barvo, to pa na veliko škodo vinogradarjem. Kajti gori omenjeni način popravljanja ali prav za prav pačenja naših vin, je pivce in kupce splašilo. Kdor se je enkrat takega vina napil, v katerem se pogosto še vidi glicerín, tega je gotovo želodec in glava z lasi vred bolela; in kupec, ki je enkrat dobil namesto narurnega le ponarejeno vino, ta se gotovo ni več oglasil pri nepoštejenem prodajalcu, ampak se je kam drugam obrnil, morebiti na Ogersko, ali pa je skušal vino pri vinogradarjih samih kupiti. To so večji posestniki tudi kmalu zapazili in so začeli svoja vina okoli št. Martinovega v javnih prejš po novinah razglašanih licitacijah ali dražbah prodajati. Uspeh je bil res srečen. Kupcev je toliko navrelo, da je vina zmanj-

kalo. Take licitacije napravljajo cerkvena predstojništva: sv. Peter pod Mariborom, sv. Barbara, sv. Martin, Kamca, sv. Marjeta, Jarenina, sv. Juri, št. Ilj, Svičina itd. grajščine Ernauž, Strass, Brunnsee itd. Da bi se pa tudi manjšim vinogradarjem, se vé kateri tudi res pošteno svoja vina priredijo za prodajo, namreč brez nepotrebnih dodatkov in brez krsta, dala prilika do enakih licitacij, je svetovati, da se združijo v vinska društva. Ta bi naj v Mariboru, Pesnici, št. Ilju, Spielfeldu itd. Cmurku, Radgoni itd. najela kleti in napravila javne vinske dražbe. Mariborska podružnica štajerske kmetijske družbe je sicer sklenola napraviti vinske sejmове. Vendar preden bodo počasni gospodje in večjidel sami nemškutarji kaj storili in zlasti tudi z slovenskim kmetom v boljšo dotiko stopili, utegne še dokaj vode po Dravi odteči! Želeti je torej, da bi pogumniši in spretniši ljudje važno reč v roke vzeli!

M. Ruska bela redkev. Seje se ta sorta redkve, katero posebna debelost in nježno, okusno meso za pridelovanje priporočuje, v drugi polovici meseca junija. Odberó se ji topla ležeče, močno redivne, vendar pa ne na novo pognojene grede 1·3 metra široke, na ktere se potem seme v vrstah 30 centimetrov vsaksebi, seme po 2 centimentra v vrsti globoko. Mladi redkvi se mora pridno prilivati, čisto pleti in pozneje tudi ogrebsti. Prostori med vrstami se z kratkim gnojem pokrijejo zoper razen mrčes. Jeseni predno začne zmrzovati se redkve popiplje in v kleti v pesek zagrebe. Metenica se jim pri ti priliki do srčnih peres poreže. Kar metenice po zimi na novo požene, to se poščiplje in kot okusna salata porabi. Kdor si hoče sam semena prirediti, mora najlepše prezimovane redkvi izbrati in na solčnem mestu sred maja na vrtu posaditi in dokler se obkoreninijo jih dobro zalivati. Rastlike se potem k palčicam privežejo in brž ko seme v glavicah zarudi, porežejo in na suhi kraj povesijo, da seme popolnoma dozori; 20 gramov semena te redkve velja okoli 35—40 krajcarjev. Dobi se prej ko ne pri Berdajsu v Mariboru.

M. Pomoček zoper krvni mrtvoud pri ovcah. V nekterih krajih se poslužujejo zoper to hudo bolezen ovčjo z pridom antimona in sicer takole: K soli, ki se nekaj bolj na debelo stolče, se vzame na 100 ovac 9 deka antimona kot bolezen odvrčívno sredstvo, ko zdravilo pa še enkrat toliko. Kot odvrčívno sredstvo se podaja ovcam vsaki teden po enkrat, ko zdravilo pa vsaki dan ali vsaki drugi dan. Poda se ovcam vselej takrat, ko se z paše povrnejo. Antimon se dobi v štacunah materijalnega blaga.

Sejmovi. 6. maja Maribor, Središče, Brežice; 8. maja Napolji, Sevnica; 9. maja Ernauž; 10. maja sv. Primož pri Celju; 11. maja sv. Magdalena v Mariboru.

Dopisi.

Iz Celja. Lep kinč, namreč novo podobo Matere božje sv. rožnega venca je dobila naša farna cerkva. Omenjam te prelepe podobe zatega voljo, ker jo je napravil domač slovenski umetnik, namreč g. Ivan Franke, slikar v Ljubljani. Omenjati moram s pohvalo tudi okusnega okvira za to podobo iz delavnice gosp. Fr. Krašovica, pozlatarja v Celju. Naj nikdo, ki po svojih opravkih v naše mesto pride, ne opusti, to izvrstno delo domačih umetnikov pogledati. Ta dva mlada moža, ki sta že po mnogoterih krajih naše domovine v splošno zadovoljnost svoja dela izvrševala, smemo s dobro vestjo vsem priporočati, kateri želijo cerkvam novih podob naročati, altarjev popravljati itd. Res sramotno, da se pogostoma taka dela ptujcem ali pa tudi domačim mojstrom skazam izročajo, med tem, ko naši domači umetniki, ki zamorejo delo veliko boljše in cenejše izvršiti, brez dela ostajajo in morajo na to misliti, da bi si kje na ptujem kruh služili. Zgoraj omenjena podoba velja 160 fl., okvir 40 fl.

Od Save. (Samomor) se je zgodil na veliko soboto v Zaplazah na Dolenjskem; še mlad posestnik se je ustrelil. S svojo ženo se je čestokrat skregal, kar se je tudi zadnji večer njegovega življenja zgodilo. Prišel je namreč precej vinjen domov, vsede za peč in nekoliko zakolne ter pravi svojej ženi: kdo je gospodar pri hiši, ti ali jaz? Nicoj mora enega vr. . . vzeti, tebe ali mene. Ondaj stopi izza peči, vzame puško v roke, nabito z sekanci ali „šreteljni“, ter nameri na ženo, da bi njo ustrelil. To bi se bilo gotovo zgodilo, ko bi stara mati ne bila hipoma zmes stopila. Tašico je tako smrti otela. Toda razsrdjeni sin udari z puško ob tla, nastavi cev proti sebi, puška takoj poče in mu vse strelivo sproži v trebuh, v nekolikih minutah je bil mrtev, spregovoril je še samo te besede: mati, jaz sem proč, molite za me!

Iz Podsrede. (Nezadovoljnost z srenjskim predstojništvom) postaja pri nas čedalje večje, odkar je ničvrednim fantalinom in ponočnim potepubom na prosto voljo dano, po trgu razsajati, ljudi napadati in pretepavati. Srenjski zastop se za te neporednosti nič ne briga. Smo si pa tudi res nekaj sami krivi, ker smo pri zadnji srenjski volitvi tako malo pomislili, komu da smo svoje zaupanje in glasove oddali. Imamo namreč dokaj vrlih in pogumnih mož, ki bi gotovo in pridno skrbeli, da bi občina v lepem redu bila, trgu na čast in veselje. Ali ti moževi so se prezirali. Zato pa bodemo do novih volitev z sedanjim srenjskim zastopom morali shajati, kakor bodemo mogli. To pa slobodno že sedaj rečemo, da pri novih volitvah sedanji predstojnik in jegov svetovalec ne bodeta nikoli več vlovila večino glasov. Konečno še omenim, da si tudi tukaj že zadolženi posestniki skušajo z tem pomagati iz zadreg, da od lastinske pravice sami odstopijo in posestvo v

gruntnih knjigah na ime svojih žen prepisati dajo. Upnik se potem lahko obriše, ker nima dolžniku kaj vzeti. Ljudje pravijo o takih moževih, da so ženam svoje hlače prodali!

Iz Babinec pri Ljutomeru. (Setve — lepšanje cerkve). Sneg je pri nas po malem kopnel in dolgo ležal, zato je tudi pokončal precej žita, ki se je pa zopet prav dobro popravilo; tudi pšenica je trpela pod snegom, pa ne veliko. Obojna setev, zimina in jarina, dobro kaže in lepo raste. Vinograde smo zamogli o pravem času okopati in prav po ceni, kakor še malo kedaj. Trsni nič škode trpel po zimskih mrazovih, les je zdrav in očesa krepko poganjajo, nadjati se zamoremo dobre vinske letine; isto velja tudi o sadunosnem drevju, ki kaj lepo cveti in nam je velikonočne praznike zraven živahne strelbe in pogostih ognjišč neizmerno vesele delalo. Naša farna cerkev je bila l. 1874 v njenem prednjem oddelku na prizadetje takratnega provizorja č. g. Fr. Ozmeča olepšana in stene z podobami ozalšane; sedaj se bo isto zgodilo tudi v njenem zadnjem oddelku. Č. g. župnik Božidar Šinko so reč v roke vzeli in farmane poprosili za doneske, kar bo vsak po svoji zmožnosti rad storil in pripomagal, da bo cela hiša božja olepšana.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Med tem, ko nekateri vladini listi trdijo, da Avstrija ostane popolnem mirna, če pokne rusko-angleški boj, slišimo vedno več glasov, ki pravijo, da bo kmalu sklicana cela avstrijska vojna; oddelek te vojne pod poveljništvom generala Rodiča bo 200.000 beguncev spremljal domov in zasel Bosnijo, Heregovino in Albanijo. Nekaj resničnega bo že na tem, ker so na Dunaji vsi ministri, tudi magjarski, okoli cesarja zbrani in se vršijo neprenehama posvetovanja. Veliko se prizadeva nagodbo z Ogersko dovršiti, da bi Avstrija dobila prosto roko in večjo veljavo v vnanjih zlasti turških zadevah; ali Magjari se ustavljajo našim pravičnim zahtevam in vse pogajanje se je zopet razbilo. Zato hočejo sedaj ministri staro nagodbo za 2 leti podaljšati, ali pa počakati na izid novih volitev za ogerski zbor. No, in tedaj je mogoče, da svitli cesar tudi dunajski državni zbor razpustijo. Sicer sta pa obadva, dunajski in ogerski, državni zbor 30. aprila začela zopet zborovati. Početkom maja se je imenovalo veliko novih generalov in oficirjev, 750 kadetov je prejelo čast lajtenanta; grof in minister Andrassy pa je postal feldmaršal-lajtenant. — Cesarjevič Rudolf potuje sedaj ob Donavi na Ogerskem in se preseli sredi maja v kraljevski grad Hradšin v Pragi na Českem; nadvojvoda Friderik se je podal k razstavi v Pariz in tudi brat cesarjev nadvojvoda Karl bo kmalu tje šel. — Kranjska je dobila te dni svojega novega deželnega predsednika gosp. barona

Kállino, ki se je precej Slovencem prikupil z tem, da je predstavljajočim se mu uradnikom naložil, naj bodo strogo pravični in se naj ne vtikajo v nobene strankarske zadeve. Tako je prav, Slovenci smo zadovoljni, če se nam le pravica priznava, posebnih milostij ne zahtevamo. Uradnike, ki so ondi veliko delali za liberalno-nemško stranko, so te besede jako poparile. — Zadnji čas je slišati o velikih požarih na Ogerskem: mesti Bartfeld in št. Miklos ste skoro do tal pogorele, 2000 stanovnikov je brez strehe. — Znameniti ogerski poslanec in vodja konservativcev, baron Sennyey je poslanstvo odložil, kar ni samo njegovih prijateljev, ampak vse Magjare osupnilo, ker so ga vsi jako čislali in torej neradi jegovo postavodajalno sodelovanje pogrešajo. — Veliko sramoto je Hrvatom napravil hrvatski poslanec in župan v Kraljevici v hrvatskem Primorskem; mož je za 27.000 gld. tamošnja hranilnico opeharil in menjic ponaredil v znesku 9000 fl. — V Dubrovniku je začel izhajati nov list: „Slovinac“ in v Vukovari izide 15. maja prva številka: „Sriemski Hrvat“, kojega izdaja tamošnja katoliška-tiskovna zadruga; list bo uredoval odvetnik g. Dragotin Alt. — Goriški Slovenci so pismo ali adresu do svitlega cesarja v katerem povdarjajo svojo zvestobo do cesarske hiše in zavračajo želje lahonov, ki hočejo Goriško Italiji v žrelo vtakniti, oddali pri ces. kralj. namestniku v Trstu. Namestnik baron Pino je odbornike, ki so pismo prinesli, v imenu društva „Sloge“, prav uljudno sprejel in obljubil adresu izročiti cesarju!

Vnanje države. Prvo okrožno pismo Leona XIII. do vseh škofov kaže, da je katoliška Cerkev dobila Piju IX. vrednega, razsvitljenega in krepkega papeža naslednika; pismo je storilo velik utis tudi pri sovražnikih krščanske vere. — Italijanski kralj je avstrijskega poslanika barona Haymerla z redom italijanske krone počastil, a med tem zaporedom zborujejo laški rogovileži in tirjajo Trst in južno Tirolsko; iste baže ljudje zahtevajo v Milanu in Rimu, naj se katekizem popolnem iz šol spravi in mešnikom vstop v učilnice postavno zabrani. Gledé turških homatij stoji Italija popolnem na prusko-ruski strani in je te dni od angleških ministrov tirjala, naj izpovedó, kaj hočejo z Turčijo, če novih naredeb vsled rusko-turške vojske ne trpijo? Angleži na to niso nič odgovorili in se jezijo tem bolj, ker se jim tudi Bismark grozi. Angleži so namreč namenjeni 40 oklopnice v Baltiško morje poslati in ruska mesta: Kronstadt, Petrograd itd. postreljati ali vsaj rusko kupčijo ondi motiti; ali Bismark je vse sosede Baltiškega morja zoper Angleže združil, da bodo angleškemu brodogradstvu vhod prepovedali; general Moltke je zarad tega odpotoval na Dansko in v Švedsko. Bismark je naglo zbolel, koža nad trebuhom se mu je vnela, toda sedaj mu prihaja že bolje. — Ruski car je obadva brata, Nikolaja in Mihaela, domov v Petro-

grad pozval na posvetovanje, kaj storiti nasproti žaljivemu in Rusijo na boj silečemu postopanju angleške kraljice in njenih ministrov? Nepovoljno je tudi to, da je modri in jako stari ruski minister Gorčakov čedalje bolj bolehav; slišati je celó, da mu bodo grofa Šuvalova dali za začasnega namestnika. Knez Dolgorukov je v Moskvi zbral mož iz vseh gubernij ali političnih okrajev; sklenili so, da ima vsaka gubernija na svoje stroške v Ameriki 1 ladijo roparico kupiti, ki bodo angleške kupčijske ladije lovile in v morje pogrezavale. — Francoski republikanci so sklenili po skončani razstavi pričetni občno zatirovanje katoliških šol, vseučilišč, samostanov itd. sploh pravo freimaurersko preganjanje sv. Cerkve. — Angleški ministri že tako žaljivo zoper Rusijo govorijo, da mora res kmalu priti do vojske; pravijo, da se jim mora Rusija ponizati in pokoriti v Aziji in Evropi; tega slavni ruski narod ne bo trpel, angleška ošabnost se bo morala v krvi potlačiti in zadušiti.

Turške homatije. Sultan in jegovi ministri se delajo Rusom prijazni, ali v resnici z Angleži držijo in se pripravljajo na boj; okoli Carigrada delajo šance, v Aziji nabirajo 95.000 novincev, Šumle, Silistrije in Batuma nečejo Rusom izročiti, kakor so storiti obljubili, kupujejo orožje, pustijo Angležem povsod rogoviliti med mohamedanskim prebivalstvom. To se je tem posrečilo posebno v Rodopskih planinah, kder se je 25.000 mohamedancev vzdignilo zoper Ruse ter so začeli strašno kristijane ubijati in bolgarske vasi požigati; blizu Filipopelna so celó ruski tabor vzeli, vlovili 1000 ruskih vojakov in 4 kanone zaplenili; vsi so dobro orožani in z strelivom prevideni, angleški oficirji jih pa vodijo. Raztresene ruske čete so v veliki nevarnosti, pri Demotiku je bilo 500 Rusov ubitih; tudi v Armeniji so se divji Lahazi vprli Rusom; z pomočjo Angležev so v Tesaliji sklenili 5dnevno premirje z grškimi vstaši. Sploh Angleži delajo z svojimi pripravami za boj vedno več poguma Turkom, da še enkrat ti poskusijo bojno srečo zoper Ruse. Po Marmorskem morju celo blizu do Carigrada plava 40 strahovitih angleških oklopnice; v Galipolji so angleški vojaki stopili na kopno in prav na tihem zaseli tamošnje turške šance; iz Anglije, iz Indije in iz Amerike so sedaj ladije z vojniki na poti v turške dežele, Egipčanski vicekralj jim je obečal 25.000 mož, Grško 55.000 mož. Temu nasproti so tudi Rusi prisiljeni pripravljati se na še večji boj, kakor so ga lani imeli. Delajo priprave v Evropi, Aziji in Ameriki. Junaški general Črnajev, znan iz srbske vojske, gre v Taškend ter bo skušal Angležem v Aziji posebnov Indiji priti do živega, v Ameriki kupujejo ladije roparice, v Armeniji prevzame poveljništvo general Miljutin, v Evropi pa je namesto velikega kneza Nikolaja, ki je 30. aprila se od vojne poslovil in odpeljal v Odeso, postal glavni poveljnik, general Totleben, slavni dobitnik Plevne; z Rumuni so se Rusi zopet neko-

liko pogodili, z Srbi in Črnogorci zvezo ponovili, zoper mohamedance v Rodopski planini odposlali dovolj vojne sile, ki bo vstajnike krvavo kaznila. Zarad Silistrije, Šumle, Varne in Batuma so pa sultanu dali 5dneven obrok; če se v tem času trdnjave ne izročijo Rusom, se prične zopet boj! No, in ta boj utegne biti silen pa tudi odločilen za Turke in za angleški upliv v izhodni Evropi! Bolgarski deželni zbor je sklican na 13. den maja.

Za poduk in kratek čas.

Celje in njegova okolica.

(Zgodovinsko - krajepisna črtica.)

V. Celjska okolica je brez dvoma na Štajerskem ena najlepših. Na drobno jo popisovati bilo bi brez koristi in težavno delo; kajti lepota se leži pokaže, nego popiše ali dopové. Okoli Celja je mnogo torišč, od koder se z enim pogledom pregleda cela rajska okolica. Najbliže mesta je tak razgled od sv. Jožefa, potem od Gornjega Celja, od sv. Miklavža in z Lisc. Ako jasnega jutra prideš k sv. Jožefu, kedar še solnce na vzhodu stoji, vidiš v najlepši razsvetljavi podobo pred seboj, kakoršno si komaj slikarji v domišljiji ustvarijo. Ravno pod teboj leži snažno Celje. Naravnost naprej zreš po lepi Savinjski dolini, katero kot srebrna pasa opasujeta na eni strani Savinja, na drugi velika cesta. Na desno pelja druga cesta skoz Hudinjsko in Voglanjsko dolino proti Vojniku. Te lepo obdelane doline so pokrite z gostimi vesnicami, med katerimi se tu in tam povzdigujejo visoki zvoniki cerkva in bele grajščine. Na severno stran robijo dolino prijazni hribi z rodovitnimi vinogradi, sadunosniki in njivami, na južni strani pa stražijo visoke gore pokrite z temnim lesovjem, zakrivajoče bogato premogovo rudo. Najvišji vrhunci so Lisce, Gozdnik, Mrzlica itd. Ravno spredi zapira Dobrol Savinjsko dolino, čeznj pa molijo svoje plešaste glave mogočni velikani Solčavskih planin: „Košata Radoha, visoka Ojstrica, Gorjata Rinka in zobata Olšova“. — Proti severu in vzhodu razgled ni prost, pa če malo više stopiš „na gauge“, prikažejo se ti v najrazličniših podobah vrhunci znamenitih hribov p. Konjiška gora, sv. Uršula pri Dramljih, Boč, Rogačka gora in proti jugu Pečovnik, Tolst itd. Podnebje je sploh milo in vremenske razmere so jako ugodne. Vročino lajšajo po letu nagle spremembe vetrov in pogosto deževje; po zimi pa preostri mraz zabranjujejo rahle od zahoda pihlajoče sape. Zemlja ni ravno jako rodovitna, kajti po Savinjski dolini je na mestih preprodnata ali pešnata, ob Voglajni pa mužasta, vendar se pridelujejo tukaj vsi po Štajerskem navadni pridelki. Vino je dobro, zlasti proti Konjiški strani, sadje po Rožni dolini in v Galiciji izvrstno. Prebivalci so zdravi in krepki Slovenci, tudi v dušnem oziru jako zmožni; žali bože, da imajo premalo spodbude in poduka, ker

v šolah se tudi njim mesto izobraževanja pogosto le nemška kultura vbija.

Zgodovina celjskega mesta in okolice. Začetek celjskega mesta je skrit v temi starodavnosti, zato ne vemo, kedaj da je nastalo. Prvo poročilo, ki ga imamo o krajih, kder zdaj Celje stoji, nahaja se pri greškem zgodovinarju Herodotu, ki pravi, da so tod prebivali Sygini. Ker pa v liguriškem jeziku beseda Sygini pomeni toliko kakor Panonci, ki so tudi v teh krajih prebivali in bili slovenskega roda, smemo sklepati, da so prvotni stanovniki v celjski okolici bili Slovenci. Naš Mali Štajer je takrat spadal pod dve pokrajini: Panonijo in Norik; meja med obema pokrajinama je držala od Lisc pod Loko čez Bohor za Planino nad Boč, tako da je mesto Celje stalo v Noriku. Da so pa v obeh pokrajinah od začetka prebivali enaki stanovniki, pričajo nam razun gorej omenjenega vzroka tudi ostanki starodavnih spominkov, imena gorá, vasi in krajev. L. 186. pred Kristusom so prihruli čez planine Kelti, ki so v krvavih bojih prvotne stanovnike premagali in se med njimi ustanovili. Kakor nekteri menijo, so ti Kelti mesto Celje ustanovili, ker bojda beseda Cel ali Cil v keltskem jeziku pomeni skrivališče, zavetje in je v rodu z latinsko besedo cella, nemško Keller. Prvokrat je omenjeno mesto Celje v pisnih latinskega pisatelja Plinija staršega, ki je živel okoli leta 76. po Krist. Ta našteva mesta v Noriku in med njimi se nahaja tudi Celeja. Klaudij Ptolomej († 147 p. K.) imenuje Celejo najskrajno mesto v Noriku, 36 milijarj od Ptujja oddaljeno; Ph. Klaverij pa to daljavo računi na 35.000 korakov. Toliko smemo za gotovo reči, da so Rimljani l. 33. pred Kristusom dobivši Doljni Norik v svojo oblast, mestice Celje že našli in tudi njegovo važnost hitro spoznali. Celje je namreč stalo ob panonski meji in na razkrižju 3 pglavitnih cest, ki so peljale v Oglej, na Koroško, in v Panonijo ter vezale rimsko cesarstvo z vsemi severnimi pokrajinami. Zato je že rimski cesar Klaudij Rimljane v Celju naselil, ki so potem mesto imenovali Klaudija Celeja. Rimski naselniki so mesto hitro povzdignoli in razširili. Celje je imelo čast rimskih municipij, in je bilo sedež rimskih prokonsulov, izmed katerih so bili 4 na cesarski prestol povzdigneni, namreč: Pertinaks, Septimij Sever, Valerijan in Avrelijan. Tudi vojaški poveljnik Doljnega Norika je tu prebival in oddelek rimskih vojakov je imel svoj stan v Celju. Vsled tega se je mesto hitro širilo in bogatilo in prav verjetno je, da se je razprostiralo do sv. Marjete na Vojniški cesti, kakor še zdaj ljudstvo pripoveduje.

Smešničar 18. Na Prekmurskem imajo mnogo judov krčmarjev. Eden izmed teh je svojemu gostu z 8 krajcerjev juhe ali župe na mizo postavil. Ali gost takoj zaupije na glas: hoj, krčmar, v tej župi pa cota plava. Jud se mu pa odreže rekoč: „ne tožujte ne, ali mislite, da bi Vam za 8 krajcerjev moral laket (prač) žameta v njej plavati? —

Razne stvari.

(*Milostljivi knez in škof*) bodo zakrament sv. birme delili od 13—27. maja v rogački in kozjanski, od 1—5. junija v jareninski in od 22—26. junija v mahrenberški dekaniji.

(*Svitli cesar so darovali*) 1300 fl. za zidanje dveh novih učilnic na Koroškem.

(*Premiola*) je iz Starošinec 18letna kovačeva hči Katarina Ferlež 9. jan. t. l. tako, da še sedaj ne vedo, kde je!

(*Dijaško semenišče*) v Mariboru so milostljivi knez in škof 1. maja slovesno blagoslovili in odprli ter z velikim obedom v prostorni semeniški jedilnici počastili okoli 50 gostov; med temi je bil tudi okrajni glavar g. Seeder, gimnazijalni ravnatelj g. Gutscher, stavbarski mojster g. Črniček, stolni kapitel, mnogo dekanov in župnikov.

(*Okrajnega glavarja celjskega*) g. Haasa so v Gornjemgradu napravili za častnega srenjčana zaradi velikih zaslug za šolstvo. No, če so res te zasluge tolike, pa jih ovadite „Slov. Gospodarju“!

(*V Savo skočila*) je 18letna mesarjeva hči v Sevnici in utonila.

(*Ogenj bljuvati*) je začela gora Vezuv na Italijanskem, plameni švigajo visoko v nebo, gosti potresi strašijo prebivalce mest Neapola in Salerna tako, da bežijo na polje in morje!

(*Umorjen*) je bil v hosti blizu Maribora pek Janez Dežman iz Stop na Kranjskem. Iz Gradca, kder je imel delo, je obiskal znanca v Ljubljani in se je vrnil nad Maribor v Gradec z 800 gold. Toda dozdevni morivec pek J. iz Rač ga je zadržal tako, da je sodnija sprva mislila, da se je D. obesil. Petdesetaki so peka J. izdali.

(*Mariborski okrajni zastop*) hoče od mari-borske hranilnice 4000 fl. na posodo vzeti. Zakaj? To nam ni znano. Bravo! Kamca, kder je Seidl županil je že zadolžena, Maribor, kder prebivajo Seidlovi prijatelji, je pogreznen v dolgove, sedaj pride še okrajni zastop med dolžnike! Bravo, liberalni, nemčurški gospodarji!

(*Za dijaško semenišče*) v Mariboru so darovali č. g. Franc Šrol, župnik v Svičini 50 fl. v srebru, č. g. Jož. Flek, stolni vikarij v Mariboru 20 fl. vel. č. g. Juraj Matjašič korar in stolni župnik v Mariboru 40 fl., vel. č. g. Davorin Stranjšak, nadžupnik in dekan v Hočah 50 fl., č. g. Tribnik, kaplan v Konjicah 5 fl. č. g. Anton Suhač, kaplan pri Vel. nedelji 50 fl., č. g. Jožef Jeraj, duh. svet. in župnik v Žavcu 50 fl., č. g. Anton Borsečnik, kaplan v Žavcu 20 fl. Dalje darovali so v isti namen bl. Marica Jeraj, kuharica 10 fl. Tomaž Stražar, blapec 5 fl. in Ana Jeler, dekla 5 fl., vsi v Žavskem farovžu. Naposled omenimo še č. g. Janeza Modica in Tinjskih farmanov, ki so darovali (pri ured. Slov. Gosp.) 20 fl. Bog plati vsem!

(*Spremembe v Lavantinski škofiji.*) Prestavljeni so č. g. kaplani: Andr. Fekonja v Šoštanj II., Ant. Inkret v Selnico pri Mariboru, Fr. Arnuš

v Galicijo. Kaplanija v Ulimji in tretja v Celju ostanete začasno izpraznjene. — Č. g. Jakob Trstenjak je postal provizor mestne fare v Ptuj. Umrli je č. g. Andr. Kraner vikar in dosedanji provizor mestne fare v Ptuj 28. t. m. na pljučnem vnetju, star 37 let.

(*Za družbo duhovnikov*) so vplačali č. gg. Sternad 20 gld. (ustn. in letn. dopl.), Hrovat 23 fl., Haubenreich 11 gl., Fras Jož. mlj. 2 fl. (letn.) in Godina 4 gl. (letn.), Ant. Suhač 11 gld. (poprej že 50 gld.).

Dražbe III. 4. maja Franc Savnik v Čeli 2040 fl. Jera Fekonja v Slovenskem vrhu 350 fl. 7. maja Gregor Muhovec v Brašlovcih 3825 gld. 9. maja Miha Simonič v Gornji Radgoni; 15. maja Ana Moser pri Doberni 1700 fl. 17. maja Jožef Reisinger (Letnik) 6270 fl. pri sv. Lenartu.

Listi uredništva Dopisi iz Ljutomera, Polzele in Koroškega, potem inserat g. Bergleza prihodnjič.

Loterijske številke:

V Gradcu 27. aprila 1878: 62, 83, 25, 81, 21.
Na Dunaju „ „ 74, 4, 14, 17, 6.

Prihodnje srečkanje: 11. maja 1878.

Najnovejši kurzi na Dunaju.

Papirna renta 60'30 — Srebrna renta 63'90 — Zlata renta 71'60 — Akcije narodne banke 797 — Kreditne akcije 202 — 20Napoleon 9'88 — Ces. kr. cekini 5'80 — Srebro 107'40.

Tržna cena

preteklega tedna po hektolitrih.

1 Hl. = 1⁶⁸/₁₀₀ vag. — 100 kilo = 1 cent in 78 1/2 funta.

Mesta	Pšenica		Rž		Ječmen		Oves		Tarsica		Proso		Ajda	
	fl	kr	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.
Maribor . . .	9	50	6	10	5	80	3	40	6	30	6	40	7	80
Ptuj . . .	8	80	6	50	5	50	3	50	6	60	6	60	6	70
Ormuž . . .	8	90	6	50	5	40	3	25	6	60	7	80	4	17
Gradec . . .	9	53	6	40	6	34	3	60	6	34	6	30	5	77
Celovec . . .	9	42	6	41	6	52	3	12	6	18	4	46	6	14
Ljubljana . . .	9	26	6	34	5	63	3	57	6	60	7	—	6	34
Varaždin . . .	8	80	7	20	6	20	3	80	6	50	6	80	7	30
Zagreb . . .	8	90	7	—	5	20	3	20	6	40	7	60	7	40
Dunaj	100 Klg.	11	55	8	60	9	75	7	35	8	65	—	—	—
Pešt		11	45	7	88	8	90	6	88	7	42	5	—	—

Barve

vsake vrste, bodi suhe bodi v firnež pripravljene, potem vse sorte lakov in firnežev kakor tudi veliko izbirkto dobrih penselnov priporočam poleg svojega specerijskega in semenskega blaga po solidni nizki ceni

M. Berdajs

trgovec v Mariboru.

Sejmovi v Trbovljah

kramarski in živinski so 17. marca (sv. Jedert), 1. maja (sv. Filip in Jakob), in 18. oktobra (sv. Lukež). Kedar sejem pride na nedeljo ali zapovedan praznik, preloži se na prvi naslednji delavni den. Sejmovi druge dni napovedani se pri nas ne vršijo. Srenjsko predstojništvo v Trbovljah.

2—2

Priporočba.

Franjo Krašovic, pozlatar v Celju, gosposki ulici številka 21 se priporoča preč. duhovščini in župnijskim predstojništvom za izdelovanje vsakovrstnih pozlatarskih del, za prenovljenje altarjev, tabrnakeljnov, okvirov, za pomalanje podob in križev. Vsa ta dela opravi okusno, dolgo trajno in po nizki ceni. Tudi izdeluje cerkvene rože, šopke za sveče, vence in enake reči.

Priporočba.

V Celju

v specerijski prodajalnici

F. KAPUS-A

se dobivajo vsake vrste frišna zanesljivo kaljivna

Semena

po najnižji ceni.

Tiskarnica družbe sv. Mohora v Celovcu je izdala in založila:

Ant. Mart. Slomška ZBRANI SPISI.

Druga knjiga:

Basni, prilike in povesti.

Zbral in uredil M. Lendovšek, katehet v Ptujih.

Cena broš. iztis 1 gold. 20 kr.,
trdo vezan 1 " 30 "

Prva knjiga te zbirke: A. M. Slomškove Pesmi se tudi še dobiva, broširan iztis po 90 kr., trdo vezan 1 fl.

V založbi tiskarnice družbe sv. Mohora se še dobi:

Anton Janežičev slovensko-nemški slovar.

Drugi popravljeni in pomnoženi natis.

Broširan fl. 2.20, trdo vezan fl. 2.50

Naročila sprejemajo vse bukvarnice. V Ljubljani Bamberg & Kleinmayr in M. Gerber. V Terstu F. H. Schimpff. V Gorici Wokulat. V Mariboru A. Ferlinc. V Celji J. Geiger. V Ptujem W. Blanke. V Radgoni J. Weitzinger. V Novem mestu C. Tandler. V Gradcu Leuschner & Lubensky in U. Moser.

Kdor pa znesek franco pošlje tiskarnici družbe sv. Mohora v Celovec (najceneje po nakaznici [Postamweisung]) dobi tudi knjigo franco poslano. 4—6

„SLAVIJA“

vzajemna zavarovalna banka v Pragi.

P. T. členom oddelkov I. in II. (zavarovanje kapitalov in dohodkov za doživetje in smrt) iz let 1869—1872 pripada

10⁰/₁₀₀ dividenda.

Ta dividenda izplačuje se od zavarovalnine, ki je bila leta 1872. plačana, na podlagi §. 3. pravil odd. I. in II. počenši s 1. januarjem 1878. na tiste police, ki so dosedaj v veljavi in sicer na ta način, da se odšteje 10% zavarovalnine na pobotnicah, ki se imajo plačati leta 1878.

Dividenda, ki pripada na zavarovanje vlog poleg oddelka II. d. razkazilo 2. in 3., prenesla se bode vsled sklepa pregledovalnih odborov odd. I. in II. ter odd. III. v skupnem znesku v društva za vzajemno podedovanje odd. III.

Glavno ravnateljstvo vzajemno zavarovalne banke „Slavije“ v Pragi.